

תלמודו בידו

דף מט עמוד א

א] מדוע היו אומרים לכהן המנסך את המים שיגביה את ידיו בשעת הניסוך ?

ב] אלו דברים מעכבים במזבח, ומנין ?

ג] מתי נבראו השיתין שתחת המזבח כנגד מקום הנסכים, ומנין ?

ד] עד היכן השיתין יורדים ?

ה] מדוע היה רווח בין הכבש למזבח ?

א] כדי שיראו שהוא מנסך לתוך הספל. לפי שהצדוקים אינם מודים במצות ניסוך המים. מעשה בכהן צדוקי שניסך על רגליו, ורגמוהו העם באתרוגים, ונפגמה קרן המזבח.

ב] 1. כבש. 2. ארבע קרנות. 3. יסוד רחב אמה למטה במזבח. 4. שיהא רבוע. שבכל אלו נאמר "המזבח" לעכב, שמשמעו שאינו מזבח אלא כשיש בו צורה זו. לר' יוסי בר' יהודה, אף הסובב. שנאמר "כרכוב המזבח" וולחכמים, כרכוב זהו הכיור.

ג] נבראו: בששת ימי בראשית על ידי הקב"ה וולא על ידי דוד. המקור: לר' יוחנן, שנאמר "חמוקי ירכיך כמו חלאים מעשה ידי אָמֶן". כלומר שיש בירך המזבח דבר מתחמק ונסתר, ואלו השיתין. לר' ישמעאל, "בראשית" נדרש "ברא-שית", כלומר ה' ברא את השיתין.

ד] ר' יוסי: השיתין חלולים ויורדים עד לתהום, שנאמר "יקב חָצֵב בו". ר"א בר צדוק: לול קטן היה ברווח שבין הכבש למזבח, בשמונה האמות שבחציו המערבי של הכבש. והיה מוקף ארבע מחיצות ורצפתו שיש ושם נאספו ונקרשו נסכי היין של קרבנות הציבור והיחיד. ואחת לשבעים שנה היו ילדים כהנים יורדים לשם, ומלקטים את היין הקרוש. והיו שורפים אותו בעזרה, כיון שאסור בהנאה.

ה] כיון שהקרכת הבשר על המזבח צריכה להיות בזריקה, וכך הכהן מוכרח לזורקו.